

Pomembna naloga te organizacije je tudi povečanje ponudbe lokalnih proizvodov v hotelih na območju, kar predstavlja odlično tržno možnost, saj na območju Tirolske beležijo 45 mio. nočitev letno. Njihova naloga je tudi svetovanje kmetom pri prodaji, izgradnji in opremitvi prostorov za trženje, z namenom čim boljše prodaje. Želijo, da so proizvodi pakirani v čim več oblik, saj so s tem dostopnejši potrošniku.

Prodajo medu pod to blagovno znamko izvaja Spar, razvoj trženja in prodaje pa je prevzela čebelarstva organizacija. Prodaja temelji na gozdnem in kremnem medu. Mali čebelarji tako prodajo svoj med po grosistični ceni 9 EUR/kg. Med pakirajo v manjšo embalažo, ne prodajajo kilogramskih polnjenj, zato maloprodajna cena tega medu dosega 25 EUR/kg. Pridelajo majhne količine, zato je večina medu v obliki darilne embalaže. Pogoj za prodajo medu v okviru te znamke je, da so čebele celo leto na območju Tirolske. Prepovedano je krmljenje med pašno sezono. Med ne sme biti segret nad 40 °C, kristali v medu ne smejo biti vidni. Barva in viskoznost morata biti značilni. Lahko ima največ 17 % vode, > 90 E/kg aktivnosti invertaze, < kot 5 % saharoze, in ker je v blagovno znamko vključen samo gozdni med, mora biti električna prevodnost vsaj 800 S/cm. Če kateri od parametrov ne ustreza, se med ne trži pod to blagovno znamko. Analizo v delu (20 %) plača čebelar, v 80 % pa je plačana iz programa, ki ureja izvajanje ukrepov s področja čebelarstva. Podobno kot pri nas se čebelar lahko odloči tudi za senzorično ocenjevanje medov. Na ravni celotne Avstrije letno na ocenjevanjih medov ocenijo približno 1500 vzorcev.

Odkup omenjenega medu izvaja tirolska zadruga čebelarjev. Vsak med, ki ga želi čebelar prodati, gre najprej v analizo, če ne odgovarja standardom, ga zavrnejo ali pa ga prodajo po drugih tržnih poteh. Za promocijo in trženje uporabljajo vse sodobne medije (Facebook, spletna stran ...), izdajajo pa tudi svoj katalog. Vsi proizvodi imajo enotno celostno podobo. Imajo usposobljene kmete, ki promovirajo svoje proizvode v različnih trgovskih središčih na Tirolskem.

Po predstavitvi organizacije za trženje in promocijo pa nam je bila predstavljena tudi šola, v kateri smo bili, ter podrobneje razložena čebelarstva dejavnost na njej. Ob koncu pa smo si ogledali tudi prostore, ki so namenjeni čebelarski dejavnosti na šoli (točilnica, skladišče, laboratorij ...). Šola obstaja

Slika 3: Učni čebelnjaki kmetijske šole v Imstu

Foto: Mitja Zupancič

ja od leta 1920. Kmetije na območju so razdrobljene, zato so poleg kmetijske dejavnosti razvile tudi čebelarstvo dejavnost. Na šoli gospodarijo z 250 čebeljimi družinami (Slika 3). Izbrazuujejo tako čebelarje kot tudi tiste, ki bi želeli to postati. Na Tirolskem gospodarijo s 40.000 čebeljimi družinami. Povprečen donos je 10–15 kg na čebeljo družino. Pridelujejo gozdni, mešani in cvetlični med. Povprečna cena medu pri čebelarju je 13 EUR/kg. V šoli izvajajo različne tečaje (trženje pridelkov, vzreja matic, pridelava propolisa, delo pri čebelah, zatiranje varoj in trženje kozmetike), predavajo pa tudi v društvih. Tečaj za začetnike traja en teden. Sprejemajo in vodijo tudi večje skupine gostov, ki želijo spoznati čebelarstvo dejavnost, poleg tega pa dnevno svetujejo čebelarjem s področja tehnologije. V šoli imajo tudi majhen laboratorij, ki je pooblaščen za analizo medu, ki je pogoj za trženje medu v okviru njihove blagovne znamke, ter dobro opremljeno točilnico in skladišče.

Iz programa ukrepov, ki ureja izvajanje ukrepov s področja čebelarstva, se v Avstriji poleg analiz medu financira tehnična pomoč čebelarjem. Čebelar začetnik, ki je opravil 32-urni tečaj in je kupil tri družine s panji ter knjigo, je deležen pomoči v znesku 260 EUR, drugim čebelarjem pa se sofinancira nakup čebelarske opreme, do največ 40 %, pri čemer prejme čebelar po 20 EUR na čebeljo družino. Čebelar, ki se prijavi na ukrep, mora imeti opravljeno usposabljanje s področja higiene ter opravljeno analizo medu.

Posvet »Ekološko kmetovanje za bolj zdravo življenje«

V torek, 27. februarja 2018, je v državnem svetu, v organizaciji in v sodelovanju z državnim svetom, MKGP, KGZS in Zvezo društev ekoloških kmetov Slovenije, potekal posvet o razvoju ekološkega kmetovanja »Ekološko kmetovanje za bolj zdravo življenje«. Na posvetu se je zbralo veliko uglednih predavateljev, ekoloških kmetovalcev in kritičnih razpravljalcev.

Ekološkemu kmetovanju je preko Programa razvoja podeželja 2014–2020 v tem obdobju namenjeno približno 65,

milijonov EUR. V Sloveniji se vsako leto beleži porast ekološkega kmetovanja, v letu 2017 je bilo v ekološko kontrolo vključenih že 3635 kmetijskih gospodarstev, kar predstavlja 5,2 % vseh kmetij. Za ukrep ekološko kmetovanje je v PRP-ju po letu 2020 zastavljen cilj 55.000 ha in 5000 kmetijskih gospodarstev, kar pa je še vedno premalo, da bi se pokrilo vse povpraševanje po ekoloških proizvodih, saj slovenski potrošniki vedno več povprašujejo po svežih vrtninah, svežem sadju in predelanih mesnih proizvodih.

Število ekoloških kmetij se sicer povečuje, ključno pa je tudi stalno izobraževanje kmetov o novih tehnologijah. Med ovirami za razvoj ekološkega kmetijstva so na posvetu izpostavili razdrobljenost ponudbe, dolge transportne poti, neracionalno poslovanje ter nepovezanost in neorganiziranost vseh udeleženihih akterjev. Zato je bilo na posvetu še posebej poudarjeno, da je na področju ekološkega kmetovanja nujno potrebno povezovanje, ki lahko zagotavlja ustrezno ponudbo na trgu tako potrošniku, ki vedno bolj posega po lokalnih proizvodih, kakor tudi javnim zavodom. Ti imajo od novembra lani preko GZS – Zbornice kmetijskih in živilskih podjetij dodeljen brezplačen dostop do spletne aplikacije Katalog živil za javno naročanje. Do sedaj je že 62 javnih zavodov izpeljalo javno naročilo preko te aplikacije.

Vzporedno z razvojem ekološkega kmetijstva v Sloveniji beležimo tudi razvoj ekološkega čebelarstva, saj je poleg vseh drugih področij tudi to področje podrobno opredeljeno v evropskih predpisih in deloma tudi v nacionalnih. Podatki o številu ekoloških čebelarjev, na katerih običajno gradimo analizo stanja, govorijo v prid rasti in povečevanja tovrstnih čebelarstev. Če smo pred letom 2012 govorili o približno 40 čebelarstvih, ki so bila vključena v ekološko

čebelarstvo, lahko rečemo, da se je po tem letu število ekoloških čebelarstev začelo postopoma povečevati. Tako smo v letu 2016 dosegli 61 čebelarstev, po podatkih pa naj bi v letu 2017 dosegli številko 65. Tudi število čebeljih družin je zelo različno pri čebelarjih. Tako smo imeli v ekološko čebelarstvo v letu 2016 vključene takšne čebelarje, ki so gospodarili s 50 in več čebeljimi družinami, kot tudi manjše čebelarje.

Odločitev za ekološko čebelarstvo je običajno posledica vse bolj ozaveščenih potrošnikov ali lastnega prepričanja čebelarja posameznika. Vsekakor bo za nadaljnji razvoj pomembna tudi tesnejša povezava vseh, ki pridelujejo čebelje pridelke, v okviru tega sistema, ki je ne nazadnje priznan tudi kot shema kakovosti in daje možnosti za dodatno označevanje čebeljih pridelkov. Povezovanje na ravni prakse na začetku lahko pomeni lažje naročanje določenega repromateriala (ekološki sladkor), ki bo vplival na ekonomiko pridelave, končno pa tudi možnosti skupne ponudbe in predstavitve ekološkega čebelarstva na trgu.

Udeleženci posveta o ekološkem kmetovanju so v svojih razpravah opozorili tudi na pomanjkljivo poznavanje potrošnikov živil ekološke pridelave. .

Vlado Auguštin, svetovalec JSSČ

Ostanki akaricidov v čebeljih pridelkih

Nataša Lilek

svetovalka JSSČ za varno hrano
nataša.lilek@czs.si

V skladu z Uredbo o izvajanju Programa ukrepov na področju čebelarstva v Republiki Sloveniji v letih 2017–2019 in Programa podpore laboratorijem za analizo čebeljih pridelkov so se v okviru tretjega sklopa v letu 2017 izvajale analize čebeljih pridelkov (cvetni prah, propolis in vosek) na prisotnost ostankov akaricidov kumafosa, timola ter razpadnih produktov amitraza. Rezultate teh analiz objavljamo v nadaljevanju. Rezultate analiz ostankov akaricidov v medu pa smo objavili v SČ 2/2018 na str. 43.

Za med in cvetni prah je, na podlagi Uredbe komisije (EU) št. 37/2010 z dne 22. 12. 2009 o farmakološko aktivnih snoveh in njihovi razvrstitvi glede mejnih vrednosti ostankov v živilih živalskega izvora in Uredbe Komisije (ES) 396/2005 o mejnih vrednostih ostankov pesticidov v ali na hrani in krmi rastlinskega in živalskega izvora ter o spremembi Direktive Sveta 91/414/EGS, **predpisana najvišja mejna vrednost (MRL) ostankov** po uporabi zdravila v veterinarski medicini, ki jo Evropska skupnost sprejme

kot zakonsko dovoljeno ali priznано kot sprejemljivo v ali na živilu. **Za propolis in vosek najvišjih dovoljenih mejnih vrednosti za zdaj še ni predpisanih.**

Vzorci za analizo smo zbirali naključno glede na prostovoljno odločitev čebelarjev. Zbranih je bilo 20 vzorcev voska, pet vzorcev propolisa in pet vzorcev cvetnega prahu osmukanca iz različnih statističnih regij Slovenije. Kemijske analize so bile opravljene na Inštitutu za ekološke raziskave ERICO. Določala se je vsebnost kumafosa, amitraza in njegovih razpadnih produktov ter timola v navedenih čebeljih pridelkih.

Rezultati analiz voska

10 % vzorcev voska ostankov kumafosa ni vsebovalo. 40 % vzorcev voska je vsebovalo ostanke kumafosa pod 1 mg/kg, 50 % vzorcev voska pa več od 1 mg/kg, kar je po podatkih iz literature mejna vrednost, ko začne kumafos prehajati v čebelje pridelke. Najvišja vsebnost kumafosa v vzorcu voska je bila 13,30 mg/kg. V letu 2014 je imelo več kot 1 mg/kg kumafosa 47 % vzorcev. Tudi izmerjena najvišja vrednost ostankov kumafosa v vosku je bila v letu 2014 nižja (8,76 mg/kg) (Kozmus in sod., 2014) v primerjavi z letom 2017. 60 % analiziranih vzorcev voska amitraza ni vsebovalo. V osmih vzorcih voska pa so bili zaznani njegovi razpadni produkti, in sicer dimetilfenilformamid (DMF). Najvišja vrednost amitraza v vzorcu voska je bila 0,37 mg/kg. V letu 2014 73 % vzorcev voska ni